

Analyzing the Impact of Rap Music on the Lifestyle of the Digital Natives

Ehsan Salimi Ghalee^{1*}, Nazanin Ashtab¹, Artin Jahanshahi²

1. Department of Law, Faculty of Human Sciences, University of Maragheh, Maragheh, Iran.

2. Department of Private Law, Faculty of Law & Political Sciences, University of Shiraz, Shiraz, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Rap music has become increasingly popular among Iranian youth due to its themes related to lifestyle, social issues, politics and criticism. In this article, we aim to explore the influence of rap music on the lifestyle of the digital natives, also known as network generation. Given the distinct nature of the network generation and the prevalence of behaviors such as drug use and risky sexual activity among some fans of rap music, it is important to study the relationship between addiction to listening to rap music and its impact on the lifestyle of digital natives. This is particularly relevant due to the social acceptance of this music genre among Iranian youth.

Method: This research is of theoretical type and the research method is descriptive-analytical and the method of data collection is library and has been done by referring to documents, books and articles and online questionnaire.

Ethical Considerations: In order to organize this research, while observing the authenticity of the texts, honesty and fidelity have been observed.

Results: The analysis of questionnaire data and meta-analysis of previous research suggests that rap music, with its unique characteristics, can have both positive and negative effects on its audience. While it may sometimes help in increasing critical thinking, it also tends to have significant negative impacts on violence, drug use and the driving habits of digital natives.

Conclusion: It is suggested in the article that the negative-repressive policies aimed at controlling this type of music are ineffective. The reasoning behind this is that rap music is easily produced and disseminated and is promoted uncontrollably in the virtual space. Additionally, the new generation of teenagers has a preference for this type of music that cannot be ignored. To prevent and mitigate the adverse effects of rap music, a set of well-considered problem management measures, especially harm reduction policies should be employed.

Keywords: Cultural Criminology; Underground Music; Network Generation; Auditory Violence; Harm Reduction

Corresponding Author: Ehsan Salimi Ghalee; **Email:** e.salimi@maragheh.ac.ir

Received: September 03, 2023; **Accepted:** April 20, 2024; **Published Online:** December 07, 2024

Please cite this article as:

Salimi Ghalee E, Ashtab N, Jahanshahi A. Analyzing the Impact of Rap Music on the Lifestyle of the Digital Natives. *Medical Law Journal*. 2024; 18: e33.

تأثیر سنجی موسیقی رپ بر رفتارهای کارناوالی دیجیتال نیتوها

احسان سلیمی قلعه‌ئی*¹، نازنین آشتاب¹، آرتین جهانشاهی²

۱. گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران.

۲. گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: موسیقی رپ یکی از محبوب‌ترین انواع موسیقی با مضامین سبک زندگی، اجتماعی، سیاسی و انتقادی در میان جوانان و نوجوانان ایرانی است. نوشتار حاضر متکفل بررسی تأثیر موسیقی رپ بر سبک زندگی دیجیتال نیتوها یا نسل شبکه است. با نظر به متفاوت بودن این نسل، از حیث جامعه‌پذیری از یکسو و بروز و ظهور یکسری رفتارهای کارناوالی از قبیل مصرف مواد مخدر و روابط جنسی پرخطر در میان برخی از طرفداران این سبک از موسیقی از سوی دیگر، لازم می‌نماید رابطه میان اعتیاد به گوش دادن انواع موسیقی رپ و تأثیر آن بر شکل‌گیری سبک زندگی خاص نسل دیجیتال نیتوها مورد کنکاش قرار گیرد.

روش: این تحقیق از نوع نظری بوده و روش تحقیق به صورت توصیفی - تحلیلی و در پارادایم جرم‌شناسی فرهنگی است. روش جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و با مراجعه به اسناد، کتب و مقالات و داده‌های حاصل از پرسشنامه مجازی صورت گرفته است.

ملاحظات اخلاقی: در تمام مراحل نگارش پژوهش حاضر ضمن رعایت اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

یافته‌ها: تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ای و فراتحلیل پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد موسیقی رپ با همه ویژگی‌های خاص خود علاوه بر اینکه بعضاً دارای آثار مثبتی در زمینه افزایش تفکر انتقادی مخاطبان خود است، اغلب آثار منفی معناداری بر میزان خشونت، مصرف مواد مخدر و نحوه رانندگی دیجیتال نیتوها دارد.

نتیجه‌گیری: نتیجه و نظریه این مقاله آن است که سیاست‌های سلبی - سرکوبی جهت کنترل این موسیقی به دلیل سهولت تولید، انتشار و ترویج غیر قابل کنترل رپ در فضای مجازی از یکسو و ذائقه و مقتضیات نوجوانان نسل جدید، اثربخشی لازم را ندارد و برای پیشگیری از آثار نامطلوب آن باید مجموعه‌ای از تدابیر سنجیده مدیریت مسأله و به ویژه سیاست‌های کاهش آسیب را به کار بست.

واژگان کلیدی: جرم‌شناسی فرهنگی؛ موسیقی زیرزمینی؛ نسل شبکه؛ خشونت شنیداری؛ کاهش آسیب

نویسنده مسئول: احسان سلیمی قلعه‌ئی؛ پست الکترونیک: e.salimi@maragheh.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۱۷

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Salimi Ghalee E, Ashtab N, Jahanshahi A. Analyzing the Impact of Rap Music on the Lifestyle of the Digital Natives. Medical Law Journal. 2024; 18: e33.

مقدمه

سریع‌ترین و مؤثرترین راه برای تأثیرگذاری بر اشخاص و رسوخ به قلب آن‌ها از طریق قوه بیان و از راه شنیدن است (۱). آنگاه که کلام به صورت موزون و در قالب موسیقی عرضه می‌شود، تأثیرگذاری آن بر مخاطب بیشتر هم می‌شود. تحقیقات نوین در زمینه علوم اعصاب با استفاده از تصویربرداری مغز، مکانیسم اثرگذاری موسیقی بر احساسات شنونده را تبیین نموده است؛ مطابق رهیافت‌های علمی، گوش‌دادن به موسیقی باعث ایجاد طیفی از محرک‌ها در مغز می‌شود، به گونه‌ای که ابتدا قشر شنوایی، سپس نواحی پیشانی و در نهایت شبکه‌ای از نواحی سیستم مزولیمبیک تحریک شده و باعث ایجاد احساس لذت می‌گردد (۲). در کنار تأثیرات فردی موسیقی بر افراد، آثار موسیقی در سطح اجتماعی نیز گسترده و بحث‌برانگیز است. جریان غالب در تحقیقات جرم‌شناختی این است که موسیقی و به ویژه سبک‌های خاص، نظیر رپ، حداقل در ارتکاب برخی رفتارهای بزهکارانه تأثیر مستقیم دارد تا آنجا که برخی از منتقدان این موسیقی، افزایش نرخ جرم و جنایات را بیش از آنکه ناشی از افزایش اسلحه بدانند، معلول رواج موسیقی رپ می‌دانند (۳). در نقطه مقابل، گروهی از جرم‌شناسان، بر تأثیرات مثبت این موسیقی بر سبک زندگی و به ویژه تفکر انتقادی اصرار دارند. آنچه بر پیچیدگی‌های موضوع می‌افزاید تأثیرات این سبک موسیقایی بر نوجوانان موسوم به دیجیتال نیتو (Digital Native) یا نسل شبکه (Network Generation) است که به جهت شیوه‌های جامعه‌پذیری متفاوت، احتمالاً اثرپذیری متفاوتی از آن خواهند داشت. نوجوانانی که برخلاف نسل‌های قبل بیش از آنکه در کوچه، محله و مدرسه رشد و نمو یابند و توسعه شخصیتی را به صورت تعامل فیزیکی با دیگر افراد جامعه تجربه نمایند، بیشتر در پلتفرم‌های مجازی، از قبیل بازی‌های رایانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی و پستوهای فضای سایبر، فرآیند جامعه‌پذیری را می‌گذرانند. این تفاوت در «فرآیند جامعه‌پذیری (Socialization Process)»، تفاوت در رفتارهای ایشان در قیاس با نسل‌های پیشین را نیز به همراه

داشته است. نموده‌ایی از این تفاوت‌ها را در وابستگی مفرط به موسیقی به ویژه موسیقی‌های تند و انتقادی نظیر موسیقی رپ می‌توان مشاهده نمود که یا در اتومبیل‌ها صدای موسیقی آن‌ها پیش از رسیدن خودشان خیابان‌ها را به لرزه می‌اندازد و یا در پیاده‌روها حرکات عجیب چهره و بدن شنوندگان آن جلب توجه می‌نماید.

در کنار اعتیاد به موسیقی در این نسل، طیف گسترده‌ای از رفتارهای کارناوالی نظیر مصرف الکل و مواد مخدر صنعتی، خشونت و نزاع دسته‌جمعی، رانندگی خطرناک یافت می‌شود، تا جایی که برخی پژوهشگران از عمومی‌شدن جرم (۴) و برخی دیگر از ورود و خروج مکرر به زندگی مجرمانه یا «سبک زندگی کارناوالی» در میان این نسل خاص سخن به میان آورده‌اند. زندگی کارناوالی اصطلاحی است که برای نخستین بار، جرم‌شناسی با نام بکتین (Bakhtin) جهت اشاره به بخشی از زندگی پاره‌ای از افراد استفاده نموده است. طبق نظر او بیشتر تخلفات و جرائم از زندگی دوم انسان‌ها نشئت می‌گیرد؛ در این بخش توانایی افراد برای نابودی، بی‌نظمی و آشوب خود را نشان می‌دهد. وجه تسمیه این اصطلاح از آن جهت است که در زمان برگزاری جشن‌ها و کارناوال‌ها افراد جامعه فارغ از تمام محدودیت‌ها و طبقه اجتماعی که دارند آزادانه و به دور از قیود تعریف شده‌ی رسمی و قانونی به بیان احساسات خویش می‌پردازند. در واقع زندگی کارناوالی یا زندگی دوم آن قسمتی از زندگی است که توسط دنیای رسمی و منطقی و نیز به وسیله قانونگذاران و سیاستمداران قابل دسترسی نیست؛ این قلمرو فضای مناسبی برای غیر منطقی‌بودن و بستر بیشتر جرائم می‌باشد (۵). در این راستا مطالعه حاضر در تلاش است رابطه موسیقی رپ فارسی را با سبک زندگی نوجوانان ایرانی را در پارادایم بررسی نماید. جرم‌شناسی فرهنگی به عنوان رویکرد نوین مطالعه جرم بر سازه‌های فرهنگی که مغایر قانون و نظم عمومی هستند، تمرکز می‌نماید قسمت گسترده‌ای از تحلیل‌ها و موضوعات جرم‌شناسی فرهنگی ناظر بر موسیقی‌های عامه‌پسند و مخصوصاً موسیقی رپ است. از نظرگاه این تئوری جرم‌شناختی، نمی‌توان تمام جرائم را معلول فقر، شکاف طبقاتی، جنگ و...

این جریان موسیقی را متعلق به یک گروه اجتماعی خاص در نظر گرفت (۹).

در مقاله‌ای تحت عنوان «تغییر چهره خشونت در رپ»، دنیس هرد (Denis Herd) (۲۰۰۹ م.)، با بیان اینکه با قراردادن موسیقی رپ در مرکز دغدغه‌های امروز به علت پتانسیل اثرات مضر رسانه‌ای خشونت‌آمیزش بر رفتار اجتماعی نوجوانان، به این نتیجه رسیده که تحلیل‌های انجام‌شده در خصوص رپ نیاز به ساختارهایی با رویکردی چندوجهی دارند که در ابتدایی‌ترین سطح آن، جلوگیری از خشونت رسانه‌ای رپ قرار دارد که مستلزم تغییر شرایط اجتماعی از جمله فقر، دسترسی ضعیف به آموزش و تبعیض نژادی است که خشونت را در زندگی آن‌ها ترویج داده است. راهکار دیگری که توسط وی ارائه‌شده برنامه‌های سواد رسانه‌ای با تمرکز بر اشعار موسیقی رپ است که با ترویج تفکر انتقادی و آگاهی ممکن است تأثیرات مضر که اشعار بر شنوندگانش به ویژه مخاطبان جوان دارد را کاهش دهد (۱۰). در میان مقالاتی با رویکرد مبتنی بر نگرش مصرف‌کننده، ریچاردسون (Richardson) و اسکات (Scott) در مقاله‌ای تحت عنوان «موسیقی رپ و خاصیت خشونت‌آمیزش» (۲۰۰۲ م.) به این نتیجه رسیده‌اند که بررسی ادبیات شایع رپ و کمبودهای آن نمایانگر قدم اول در این مسیر است و قطع به یقین، در نظرگرفتن شرایطی که جوانان را به قدری هراسان کرده که به سمت تولید و ساخت چنین موسیقی رفته‌اند از نیازمندی‌های اساسی در رفع این مشکل است. راهکار این دو پژوهشگر این است که به جای اینکه سعی در خاموش کردن صدای آن‌ها کنیم، در حالی که هم‌تاهایشان با دقت در حال گوش کردن به آثار آن‌ها هستند، تحقیقات بیشتری نیاز است که به دانش این هنرمندان پی برده و با آن‌ها وارد گفت‌وگوهای مباحثه‌انگیز شویم، زیرا آن‌ها به عنوان اثرگذاران اصلی فرهنگ جوانان نقش بسیار حساسی در شکل‌گیری ارزش‌های آتی جامعه، آگاهی جمعی و پیگیری فرهنگی دارند (۱۱). در مقاله‌ای تحت عنوان «دیدگاه زن‌ستیزی در هیپ‌هاپ و رپ» نوشته گوردین (Gourdine) و لمونز (Lemmons) (۲۰۱۱ م.)، تحقیقاتی به عمل آمده که

محصول نامطلوبی در سخت‌افزارها دانست و بی‌تردید باید برای فرهنگ و سازه‌های فرهنگی نیز سهمی قائل شد. بر این مبناست که جرم‌شناسی فرهنگی از مفهوم «فرهنگ به عنوان جرم» پرده برمی‌دارد و از مجرمانه‌بودن بخش‌هایی از فرهنگ عمومی و مجرم‌بودن برخی تولیدکنندگان محتوا سخن می‌گوید. ۱. **پیشینه پژوهش:** در ادبیات پژوهشی داخلی و خارجی، پژوهش‌های متعددی با رویکردهای مختلف به موسیقی رپ پرداخته‌اند. به طور مثال فردین علیخواه (۱۳۹۲ ش.) در مقاله‌ای تحت عنوان «پنداشت از موسیقی رپ» به این نتیجه رسیده است که طرفداران این سبک موسیقی، رپ را نوعی مجرا و راه میان‌بری برای بیان دردها و مشکلات اجتماعی و مسائل روز جوانان می‌دانند (۶). در مقاله‌ای تحت عنوان «تبیین فرآیند سوژگی مخاطب رپ فارسی در فضای مجازی»، رضا صمیم و حامد کیا (۱۳۹۵ ش.) به این نتیجه رسیده‌اند که سیر صعودی تأثیرات این سبک را باید در بزنگاه‌های رویدادهای اجتماعی و سیاسی رخ داده در جامعه جستجو کرد، چراکه رپرها از طریق همین بزنگاه‌ها مخاطبان خود را فراخوانده و با جذب افرادی که با این موج رویدادها همسو هستند، رپ را از حیطة شنیداری و انتزاعی خارج کرده و به آن کالبدی محسوس می‌دهند (۷). رضا صمیم و وحید قاسمی (۱۳۸۸ ش.) در پژوهشی دیگر با عنوان «گرایش به مصرف گونه‌های موسیقی مردم‌پسند و افزایش پرخاشگری بین جوانان» که در دسته تحقیقات علی و معلولی رپ با انحرافات رفتاری است، نتیجه گرفته‌اند موسیقی‌هایی از قبیل رپ، راک و هوی‌متال علت اصلی پرخاشگری مخاطبان این سبک می‌باشند. آن‌ها همچنین با رویکردی منتقدانه ریشه اصلی حل این مشکل را در گرو تغییرات شرایط اجتماعی که علت اصلی شکل‌گیری و گسترش این سبک است، می‌دانند (۸). در مقاله «گونه‌شناسی گفتمان‌های موسیقی رپ ایرانی - فارسی»، مسعود کوثری و محمدمهدی مولایی (۱۳۹۱ ش.) به این نتیجه رسیده‌اند که علیرغم تصورات و دیدگاه‌های ضد و نقیض نسبت به موسیقی رپ که بعضاً آن را رویکردی ضد اجتماعی، زن‌ستیز یا حتی سبکی ضد دین می‌دانند، نمی‌توان

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر جنبه‌های اخلاقی مطالعه کتابخانه‌ای شامل اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

روش

مطالعه حاضر درصدد است با فراتحلیل پژوهش‌های پیشین و تحلیل داده‌های تجربی به دست‌آمده از پرسشنامه، به روش توصیفی - تحلیلی موضوع اثرگذاری موسیقی رپ فارسی بر سبک زندگی نوجوانان ایرانی را مورد کنکاش قرار دهد. در این راستا برآیند تحقیقات پیشین با بهره‌برداری از منابع کتابخانه‌ای، در کنار یافته‌های تجربی به دست‌آمده از طریق پرسشنامه‌های مجازی بر مبنای تجربه زیسته جامعه آماری به بحث گذاره شده است. تلاش بر آن بوده است که پرسش‌ها بدون سوگیری و شامل طیف مثبت و منفی نظرات در خصوص موسیقی رپ باشد. به این ترتیب از جامعه تحقیق در خصوص تأثیر موسیقی بر تفکر انتقادی، خشونت، نحوه رانندگی و مصرف مواد مخدر، پرسش به عمل آمده است. جامعه آماری این پژوهش از میان دانشجویان دانشگاه مراغه به تعداد ۱۱۷ نفر بوده است که ۵۲ درصد جامعه آماری را بانوان و ۴۴ درصد را نیز مردان تشکیل می‌دهند که ۶۰ درصد آن‌ها فاقد شغل بوده و ۳۹ درصد آن‌ها مشغول به کار هستند (درصدهای باقی‌مانده نیز وضعیت جنسیت و اشتغال خود را اعلام نموده‌اند) (جدول ۱).

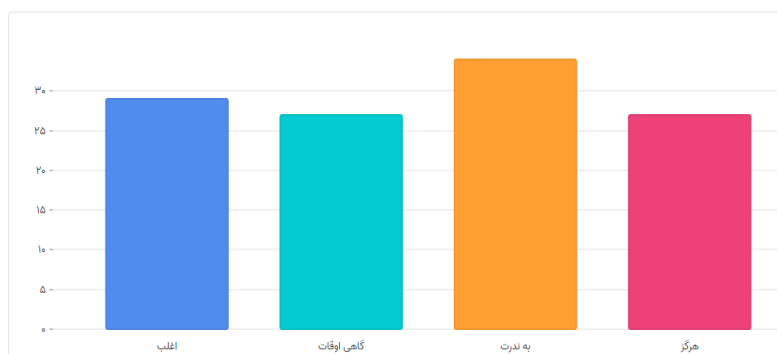
جدول ۱: وضعیت جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان

وضعیت اشتغال	جنسیت
۶۰ درصد فاقد شغل	۵۲ درصد زن
۳۹ درصد شاغل	۴۴ درصد مرد

در میان پاسخ‌دهندگان به پرسش‌های پرسشنامه ۲۴ درصد افراد غالباً موسیقی رپ را در لیست موزیک‌های روزانه خود قرار می‌دهند. ۲۳ درصد افراد این موسیقی را در برنامه هفتگی خود دارند و ۲۹ درصد جامعه آماری به میزان کمتری به این

جوانانی که به مدت یک ساعت یا کمتر به موسیقی رپ و هیپ‌هاپ گوش می‌دهند، در مقیاسی کمتر نسبت به آن‌هایی که روزی ۶ ساعت یا بیشتر گوش می‌دهند، دیدگاه زن‌ستیزانه دارند و از آنجایی که این سبک ستم جنسیتی و نژادی را در میان مخاطبانش افزایش می‌دهد، موجب بی‌ارزشی زنان در دیدگاه عموم می‌شود (۱۲). علاوه بر آن در مقاله‌ای تحت عنوان «آیا موسیقی رپ و راک باعث افزایش خشونت می‌شود؟» به نوشته الیانا تروپیانو (Tropeano) (۲۰۰۶ م)، تحقیقات صورت‌گرفته بر ۱۱ شرکت‌کننده که موزیک ویدیوهای خشونت‌آمیز رپ را مشاهده کردند و ۱۱ شرکت‌کننده که در گروه کنترل بوده و هیچ‌گونه فیلمی مشاهده نکرده بودند، نتایجی مبنی بر اینکه تماشای چنین محتوایی با اشعار خشونت‌آمیز باعث شد که شرکت‌کننده با رویکردی عصبی به سؤالات پاسخ دهد به دست آمد و رهیافت اصلی این بود که تماشای محتوای خشونت‌آمیز رپ یا راک در رفتار افراد تأثیر منفی می‌گذارد (۱۳)، اما در جبهه مقابل، برخی پژوهشگران نیز با بررسی‌های کمی و کیفی خود در زمینه ارتباط مثبت موسیقی رپ و جرائم خشونت‌آمیز تحقیقاتی به عمل آورده‌اند که می‌توان به نوشته بنت کلینبرگ (Kleinberg) و پاول مک فارلین (McFarlane) (۲۰۲۰ م) در مقاله‌ای تحت عنوان «موسیقی خشن در برابر موسیقی و خشونت: رپ دریل (مته‌ای) و جرم خشن در لندن» اشاره کرد. آن‌ها معتقدند که اشعار این سبک از رپ نه‌تنها با مرور زمان منفی‌تر نشده، بلکه جنبه‌های مثبت‌تری نیز به خود گرفته‌اند. از رهیافت‌های تحقیقات این دو پژوهشگر می‌توان به این موضوع اشاره کرد که هیچ ارتباطی بین موسیقی رپ دریل و خشونت در زندگی واقعی وجود ندارد، در حالی که اجماع موجود در بریتانیا مبنی بر حذف موزیک ویدیوهای آموزشی رپ در پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی است (۱۴). با وجود پژوهش‌های صورت‌گرفته ضرورت مطالعه حاضر از آن جهت است که نتایج پژوهش‌های تجربی صورت‌گرفته اختلاف دارند و تحقیقات تجربی بومی اندکی در خصوص تأثیر موسیقی رپ فارسی بر رفتارهای نوجوانان ایرانی صورت گرفته است.

نوع موسیقی علاقه دارند و ۲۲ درصد نیز علاقه‌ای به این سبک نداشته و به آن گوش نمی‌دهند (نمودار ۱).

نمودار ۱: میزان مصرف موسیقی رپ در میان پاسخ‌دهندگان

یافته‌ها

تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ای و فراتحلیل پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد موسیقی رپ با همه ویژگی‌های خاص خود علاوه بر اینکه بعضاً دارای آثار مثبتی در زمینه افزایش تفکر انتقادی مخاطبان خود است، اغلب آثار منفی معناداری بر میزان خشونت، مصرف مواد مخدر و نحوه رانندگی دیجیتال نیتوها دارد.

بحث

۱. سبک‌شناسی موسیقی رپ: از حیث لغوی رپ به معنای سرزنش سخت یا زخم زبان می‌باشد (۱۵)؛ برخی نیز معتقدند واژه رپ مخفف کلماتی از جمله ریتم و شعر یا شعر ریتم‌دار است. متن‌ها و اشعار رپ معمولاً فاقد نظم و خارج از وزن شعری هستند، اما هنگامی که با ریتم جریانی (Flow) رپ اجرا می‌شوند، گوش‌نواز به نظر می‌آیند. بیش از همه، موسیقی رپ نشأت گرفته از یک سنت داستان‌گویی آفریقایی است که در آن به شکل ریتم‌دار جهت کنارآمدن با درد و سوگ عظیم آواز می‌خواندند. قرن‌ها قبل از اینکه موسیقی رپ به شکل امروزی وجود داشته باشد، گروه‌های موسیقی غرب آفریقا داستان‌ها را به صورت موزون و ریتمیک بر روی طبل و سازهای دستی می‌زدند، اما خاستگاه اولیه

موسیقی رپ به شکل نوین را باید جامعه آفریقایی - آمریکایی منطقه برانکس واقع در نیویورک دانست که سبک رپ عمدتاً برای آگاهی‌دادن به توده‌ها در مورد بی‌عدالتی اجتماعی جامعه آفریقایی - آمریکایی به کار گرفته شد. علیرغم اینکه موسیقی رپ در ابتدا در انحصار سیاه‌پوستان بوده، اما به مرور زمان با کم‌رنگ‌شدن مشکلات تبعیض نژادی سیاه‌پوستان، این سبک موسیقی از انحصار سیاه‌پوستان خارج شده و به شیوه‌ای برای بیان دیدگاه‌های اجتماعی در بین جوانان سراسر دنیا مبدل شده است. علیرغم سیر تحولی و صعودی این سبک که در دهه‌های اخیر به یکی از پرطرفدارترین سبک‌های موسیقی تبدیل شده است، این سبک موسیقایی همچنان لحن تند و اعتراضی خود را حفظ کرده است، با این تفاوت که امروزه در خصوص موضوعات پیشین خود که اصل و محوریت رپ را شکل داده بودند، کمتر آثاری تولید می‌شود و نوع رایج این موسیقی در دنیا حول محور موضوعات اجتماعی نظیر فقر و بیکاری و رجزخوانی است که تحت عنوان گنگستا رپ (Gangsta Rap) و تا حدود زیادی هاردکور رپ (Hardcore Rap) قرار گرفته است.

موسیقی رپ نیز همچون سایر سبک‌های موسیقی به اقسامی از زیرژانرهای مختلف تقسیم شده است. اولداسکول (Old-School) اولین سبکی است که در زمان‌های آغاز هیپ‌هاپ

آهنگ‌های هنرمندان هیپ‌هاپ ادغام می‌کند. ریتم آن در هیپ‌هاپ ریشه داشته و در قسمت‌هایی نیز آلات موسیقی جاز به صورت مداوم در حال پخش هستند. از اقسام دیگر می‌توان به ترپ اشاره کرد که یکی از ساب ژانرهای اصلی رپ به شمار می‌رود که ویژگی بارز آن استفاده از بیس (Base) های ۸۰۸ پر قدرت، صدای های هت (Hi-Hat) درام است و محتوای آن در خصوص خشونت شهری و مصرف مواد مخدر است. ریشه تاریخی ترپ به خانه جنوبی ترپ واقعی که در آنجا مواد مخدر مصرف می‌شده، بازمی‌گردد و از آن زمان نیز به همین نام باقی مانده است. رپ راک^۱ نیز از دیگر زیرژانرهاست که از زمانی که دی‌جی‌های هیپ‌هاپ ملودی‌های راک را با آن ادغام کردند، پدیدار شد. مورد دیگر نیز ژانر معروف گنگستا رپ است که زندگی خیابانی و گنگستری را به عنوان محتوای خود داشته و از بوم باپ (Boom Bap) رپ به عنوان بیس خود استفاده می‌کند.

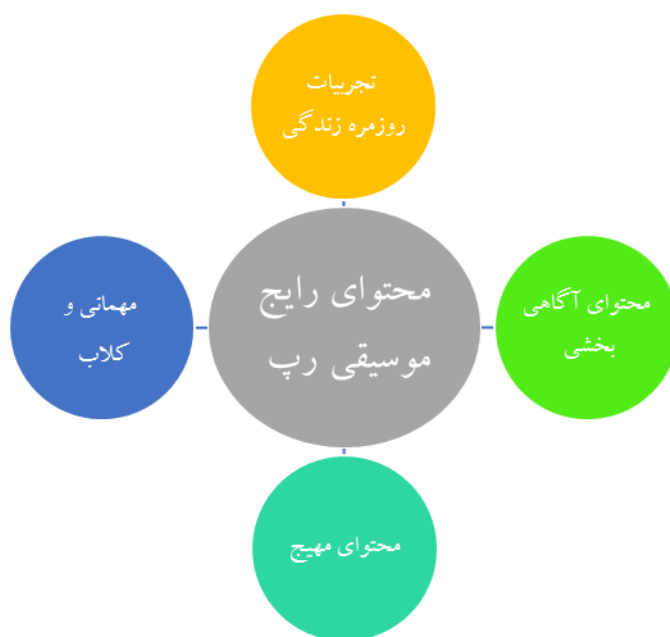
شکل گرفت و حتی می‌توان گفت که اصلی‌ترین سبک رپ اولد اسکول می‌باشد. این سبک در بازه زمانی اواخر دهه ۷۰ تا دهه ۸۰ پرتعداد بود. در این سبک اشعار از اهمیت چندانی برخوردار نبودند و معمولاً موضوعات آن حول محور مهمانی‌ها و وقت‌گذرانی بود. این سبک بیشتر از توجه بر ملودی، بر ریتم و ابیات تکیه داشت. یکی دیگر از سبک‌های اصلی رپ دریل (Drill Rap) است که در اوایل سال ۲۰۰۰ در شیکاگو پا به عرصه رپ گذاشت؛ این سبک خود نیز در مواردی از گنگستا رپ الهامات غنایی گرفته است. این سبک از لحاظ ملودی و صوتی مانند ترپ^۲ و از لحاظ شعری و متن به مانند گنگستا رپ می‌باشد. اشعار دریل رپ جنبه خشونت‌آمیز و تندی دارند. اشعار دریل رپ معمولاً زندگی در خیابان‌ها را منعکس می‌کنند و تمایل دارند که تند، خشن، واقع‌گرایانه و نیهیلیستی باشند. یکی دیگر از سبک‌ها نیز جاز رپ (Jaz Rap) می‌باشد که ژانری از موسیقی است که عناصر جاز را در

نمودار ۲: ژانرهای مختلف موسیقی رپ

- تجربیات روزمره زندگی.
- محتوای مهیج.
- محتوای آگاهی‌بخشی.
- مهمانی و کلاب (نمودار ۳).

به صورت کلی «رپرها اغلب دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی خود را بیان می‌کنند و ممکن است درباره زندگی خود بحث کنند یا حتی آهنگ‌های عاشقانه بنویسند» (۱۶). در رپ فارسی مضامین اجتماعی و فرهنگی، تأکید بر فقر و گرانی و بی‌مسئولیتی مسئولان دارند. به طور مشخص محتواهای امروزی رپ را می‌توان در چهار دسته کلی قرار داد که عبارتند از:

نمودار ۳: محتوای رایج موسیقی رپ

هیپ‌هاپ حول محور آن‌ها می‌چرخد و کماکان پرتطرفدارند. رپ آگاهی‌دهنده نیز بر ایجاد آگاهی در مخاطبش تمرکز دارد. این نوع محتوا به طور کلی مثبت است و جای پیشرفت نیز دارد. رپرهای آگاه نیز به رسم پیشکسوتان خود علیه خشونت، تبعیض و سایر بیماری‌های جامعه مبارزه می‌کنند و یا به مسائل سیاسی یا اجتماعی می‌پردازند.

از آغاز رپ فارسی در ایران زمان زیادی نگذشته است، لکن هنرمندان متعددی پا به این عرصه نهاده‌اند و همچنان نیز به فعالیت خود ادامه می‌دهند که می‌توان به افراد شاخصی چون سروش لشکری (هیچ‌کس)، رضا ناصری آزاد (پیشرو)، یاسر

در خصوص مورد اول اکثر رپرها در مورد چیزهایی می‌نویسند که در زندگی واقعی تجربه کرده‌اند یا متن ترانه‌ها حداقل از موقعیت‌هایی الهام گرفته شده است که در آن حضور داشته‌اند. اکثر محتواهای رپ نیز از این قبیل است، زیرا مردم می‌توانند آن‌ها را با موارد مشابه که برای آن‌ها اتفاق افتاده است، تطبیق دهند (۱۷). در خصوص موضوعات مهیج، رپرها مایلند خلاق باشند و چیزهایی خلق کنند که نیاز به تخیل دارد؛ موضوع محوری این محتوا حول خشونت، رابطه جنسی، مواد مخدر، قدرت و پول است که از نظر هنری، موضوعاتی جذابند و به همین دلیل است که هنوز هم بسیاری از پروژه‌های کلاسیک

نیستند، زیرا معتقدند رپ یعنی آرمان، پرواز از زیرزمین به آسمان. این دسته به دنبال ایجاد تغییر و اصلاح هستند، اما در مقابل جریان اصلی‌ها از مسیر آرمانی رپ فاصله گرفته و موسیقی رپ را مایه کسب معاش خود قرار می‌دهند (جدول ۲).

بختیاری (یاس) بهرام نورایی (بهرام) امیرحسین مقصدولو (تتلو) اشاره کرد. هنرمندان رپ فارسی غالباً به دو دسته جریان اصلی (Main Stream) و زیرزمینی (Under Ground) تقسیم می‌شوند. اجمالاً رپ‌های زیرزمینی با هیچ رسانه یا اسپانسر قرارداد نداشته و حتی به دنبال کسب منفعت نیز

جدول ۲: هنرمندان شاخص رپ فارسی

نام هنرمند	نام شعری	سبک موسیقایی	محتوایی موسیقی
امیرحسین مقصدولو	تتلو	آر اند بی	مهمانی، روزمره، مهیج
رضا ناصری آزاد	پیشرو	دریل و گنگ	آگاهی‌بخش و روزمره
محمد رضا شایع	شایع	اولد اسکول	آگاهی‌بخش، مهیج، روزمره
یاسر بختیاری	یاس	اولد اسکول	آگاهی‌بخش، روزمره
بهرام نورایی	بهرام	اولد اسکول	آگاهی‌بخش

متوسل شدن به گونه‌هایی از هیجان خودساخته است که به خود آنان اختصاص دارد و با هدف فرار از واقعیت‌ها و دنیای منطقی و استدلال صورت می‌گیرد.

برخی وضعیت‌ها نظیر استماع جمعی موسیقی هیجانانگیز طبیعی را به سمت شدت یافتن، خارج شدن از حالت عادی و طبیعی خود و مخاطره‌آمیز شدن سوق می‌دهد. در حقیقت «فردیت‌زدایی» مخاطرات را به شدت افزایش می‌دهد. فردیت‌زدایی نوعی از رهاشدگی است که به علت از دست رفتن هویت فردی هنگام حضور در جمع مشاهده می‌شود. فردیت‌زدایی با کاهش خودآگاهی موجب می‌گردد تا اعضای گروه به پیامدهای منفی عمل خود توجه نکنند، مهارگری شناختی در آن‌ها کاهش یابد، به هنجارهای درونی برای کنترل رفتار خود متوسل نشوند و در نتیجه رفتارهای خشونت‌آمیز برانگیخته‌وار آنان افزایش یابد. مطابق نظریه موسوم به نظریه فردیت‌زدایی افراد پس از وارد شدن به یک گروه و در ضمن عضویت در گروه اندک‌اندک هویت فردی خود را به فراموشی می‌سپارند و هویت فردی و شخصیت ایشان به حدی در داخل گروه تحلیل می‌رود که می‌توان از بی‌ارادگی آن‌ها سخن گفت (نمودار ۴). رفتارهای عجیب افراد

۲. داده‌ها و یافته‌ها: تفکیک میان این دو بعد از زندگی افراد، یعنی زندگی واقعی و زندگی دوم یا کارناوالی بر پایه قوانین حاکم بر هر یک از آن‌ها است، توضیح آنکه در حالی که قوانین منطقی و سخت‌گیرانه جامعه بر زندگی واقعی حکومت دارد، زندگی دوم جایی است که تنها قانون موجود در آن قانون آزادی و رهایی از قید و بندهای زندگی واقعی است.

به طور کلی رفتارهای کارناوالی، بیش از همه مختص کسانی است که از جامعه طرد شده و یا به حاشیه‌نشینی محکوم شده‌اند، یعنی آن‌هایی که با توجه به تفسیری که از ماهیت زندگی خود دارند، خود را قربانی و فاقد هرگونه قدرت، امتیاز و جایگاهی در جامعه قلمداد می‌کنند (۵). نوجوانانی که خود را عاجز از فرصت‌های ابراز خود می‌بینند، ارزش‌های تعیین‌شده و مسلط فرهنگی جامعه را نه رد می‌کنند و نه دگرگون می‌سازند، بلکه صرفاً بر گونه‌هایی خاص از ارزش‌های زیرزمینی تأکید دارند، ارزش‌هایی همچون خطرپذیری، ماجراجویی سرگرمی و تفریح ارزش‌هایی که بخشی از جامعه متعارف را تشکیل می‌دهد، اما گاه در عمل به آن‌ها بیش از حد زیاده‌روی می‌شود، حاصل آنکه واکنش افراد جوان و نوجوان در پاسخ به محدودبودن امکان دسترسی به فرصت‌ها

هویت فردی است. این پدیده در برخی گروه‌ها مانند کودکان و نوجوانان در سطح بالاتری نمود می‌یابد.

در آشوب‌های خیابانی، استادیوم‌های ورزشی و مجالس بزم یا عزا نمونه‌هایی از تحقق این وضعیت یعنی فاصله گرفتن از

نمودار ۴: مؤلفه‌های جرم‌شناختی دخیل در رفتارهای کارناوالی

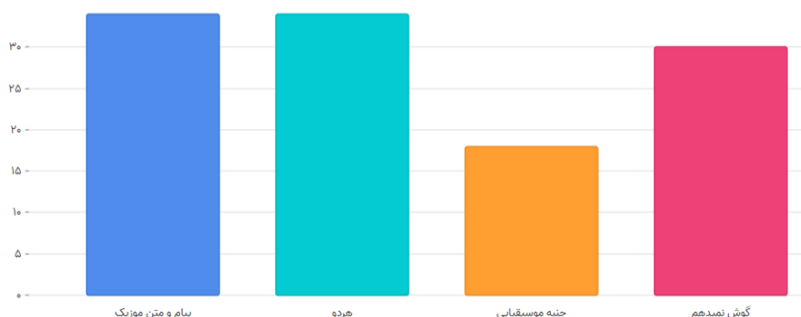
می‌کنند. فراتر از این موسیقی رپ به عنوان یک کلاس آموزشی به عنوان جایگزین مناسب برای تحصیل رسمی مطرح شده است (۱۸). طرفداران این سبک موسیقی، رپ را به مثابه یک مدرسه یا دانشگاه می‌بینند و گوش کردن به یک موزیک رپ را معادل خواندن یک کتاب تلقی می‌کنند (۲۰). لازم به ذکر است علت فراگیری و شایع بودن این سبک از موسیقی از دیدگاه طرفدارانش، جهان‌بینی و هویت مشترک آن در پی مضامین نهفته در کنه این موزیک است که با عنوان فرهنگ هیپ‌هاپ شناخته می‌شود (۲۱).

در نظرسنجی به عمل آمده در این نوشتار برای تعیین میزان تأثیر موسیقی رپ بر تفکر انتقادی و نگرش مخاطبان ابتدا میزان توجه مخاطبان به پیام و متن موسیقی مورد پرسش قرار گرفت. بر مبنای داده‌های به دست آمده ۱۷ درصد مخاطبان صرفاً به جنبه موسیقایی و ریتم و آهنگ این موسیقی توجه می‌کنند و درگیر متن و محتوا نمی‌شوند، لکن مجموعاً ۶۲ درصد مخاطبان به پیام و متن موزیک توجه دارند که از این میان ۳۱ درصد فقط درگیر پیام و متن موسیقی

۱-۲. تأثیر رپ بر نوع اندیشه ورزی یا تفکر انتقادی: برخی رپرها مدعی هستند که هدف و دغدغه رپ متفاوت و حتی متعالی‌تر از ژانرهای دیگر است؛ آن‌ها می‌گویند که هنرمندان رپ برخلاف دیگر سبک‌های موسیقایی به موضوعات عاشقانه بسنده نمی‌کنند، بلکه شنونده را تربیت می‌کنند (۱۸) و با طرح بسیاری از مسائل اجتماعی مردم را از دیدگاه‌های مختلف آموزش می‌دهد. همچنین این موسیقی پنجره‌ای است برای بیان آزادانه دیدگاه‌ها در خصوص مسائل سیاسی، فرهنگی. حتی برخی پژوهشگران نیز اذعان دارند، سبک و نگرش انتقادی نسبت به مسائل و جریان‌های سیاسی و اجتماعی اطرافشان را وامدار این موسیقی هستند، لذا رپ به عنوان ابزاری برای تبدیل مخاطبان منفعل به مخاطبانی با دیدگاه و رویکردی سیاسی اجتماعی تبدیل شده است (۱۹). همچنین موسیقی رپ به عنوان ابزاری برای صحبت علیه جنبه‌های منفی زندگی مانند خشونت خانگی و کودک‌آزاری مورد بهره‌برداری قرار گرفته است و بسیاری از هنرمندان از ابزار رپ برای ترویج صلح و اقدامات ضد خشونت استفاده

ریتم و آهنگ تند و جذاب موسیقی درگیر محتوا و متن پیام می‌شوند (نمودار ۵).

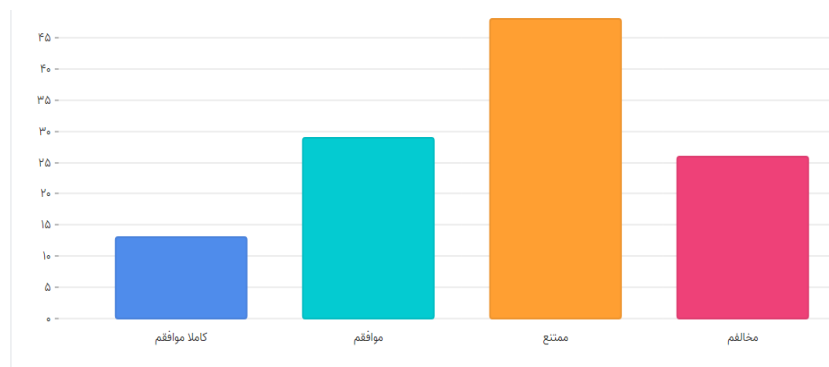
می‌شوند و ۳۱ درصد دیگر در عین توجه به جنبه موسیقایی محتوا را هم مورد توجه قرار می‌دهند. بنا بر آمار به دست آمده و برخلاف تصور اولیه مخاطبان نوجوان این موسیقی بیش از

نمودار ۵: میزان توجه مخاطبان به پیام و متن موسیقی رپ

در این پرسش ۳۹ درصد جامعه آماری نظر ممتنع داده‌اند و ۲۲ درصد افراد نیز با موضوع مخالفت نموده و معتقدند موسیقی رپ فاقد محتوای مثبت و سازنده است، لذا در مجموع مستمعین این نوع موسیقی از پیام‌های سازنده موسیقی رپ خبر می‌دهند (نمودار ۶).

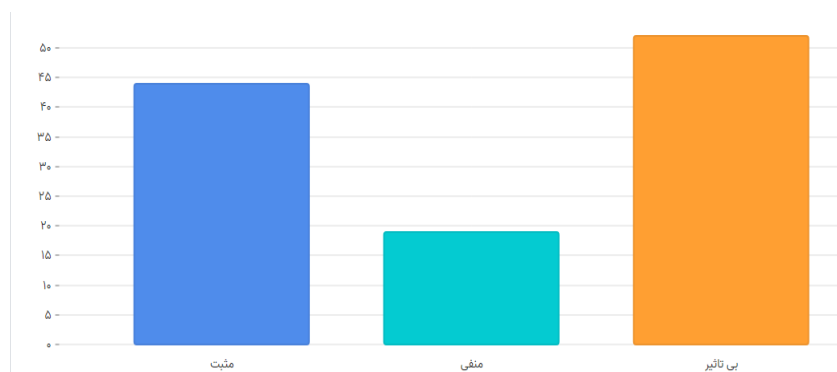
همچنین داده‌های به دست آمده از نظرسنجی نشان داد به نظر ۳۵ درصد مخاطبان موسیقی رپ این موسیقی حاوی پیام‌های مثبت و سازنده است که ۱۱ درصد ایشان در خصوص اینکه موسیقی رپ حاوی پیام‌های مثبت و سازنده است، کاملاً موافق داشته و ۲۴ درصد صرفاً با این موضوع موافقت کرده‌اند.

نمودار ۶: نظر مخاطبان در خصوص مثبت و سازنده بودن پیام و متن موسیقی رپ

که این افراد از میان کسانی باشند که یا به موسیقی رپ گوش نمی‌دهند و یا توجه کافی به متن و پیام آن نداشته‌اند (نمودار ۷).

طبق نمودار ۳۷ درصد افراد رویکرد موسیقی رپ را در تغییر نگرششان نسبت به اتفاقات زندگی‌شان مثبت می‌دانند و در مقابل نیز ۱۶ درصد این تأثیر را در زندگی‌شان منفی برآورد کرده‌اند. ۴۳ درصد نیز رپ را بی‌تأثیر می‌دانند. گمان می‌رود

نمودار ۷: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر نگرش به زندگی

این، طیف زیادی از پژوهش‌های صورت‌گرفته، موسیقی رپ را عامل غیر قابل انکاری در ایجاد و ترویج خشونت می‌دانند (۲۵)، البته باید خاطر نشان کرد که نمی‌توان موسیقی رپ و امثال آن را تنها عامل موارد اشاره شده دانست. به طور کلی سیاستمداران، کارشناسان رسانه و عموم مردم از موسیقی رپ به دلیل ارجاعات آن به استفاده از مواد مخدر خشونت و سایر فعالیت‌های مجرمانه انتقاد کرده‌اند. برخی از مفسران رسانه‌ای به منظور اعتباربخشیدن به نگرانی‌ها در مورد این ژانر به این موضوع اشاره کرده‌اند که افراد تمایل بیشتری به پذیرش رفتارهای ضد اجتماعی، نگرش‌های زن‌ستیز و خشونت در دوستی‌های نوجوانی پس از قرارگرفتن در معرض موسیقی خشن رپ دارد (۲۶)، در حالی که اشعار ژانرهای دیگر به عنوان طنز یا هنری تفسیر می‌شوند. در مقابل اشعار موسیقی رپ تهدیدآمیز و مجرمانه تلقی می‌شوند و خشونت را ترویج کرده و ارتکاب جنایت را تشویق می‌کند (۲۲). مثالی برای القای خشونت را در آثار هنرمندی با نام مستعار تی-کی می‌توان سراغ گرفت که محکوم به ۵۰ سال حبس به علت قتل عمد است؛ وی جزئیات جنایات خود را در آهنگ خود با نام «نژاد پرستی» بیان کرده است و این آهنگ نیز در دادگاه بر علیه وی مورد استناد قرار گرفت (۲۷). نکته قابل توجه اینک نمایندگان موسیقی رپ القای خشونت به مخاطبان به ویژه نوجوانان را به مراتب بیشتر می‌کند. مطالعه یک موزیک ویدیو نشان داد که در ویدیوهای موسیقی رپ و راک دو برابر

ضعف نهادهای فرهنگی - اجتماعی رسمی و ناتوانی این نهادها در جذب نوجوانان ایرانی، عرصه را برای تولید و عرضه محتوا توسط خوانندگان منتقد موسیقی رپ در زیرزمین‌ها فراهم نموده است و نیک پیداست دیجیتال نیتوها هم به اقتضای سن و هم به جهت شرایط خاص اجتماعی گذار از جامعه سنتی به سرعت جذب این موسیقی شده و برای آن کارکردهای آموزشی و تفکرسازی قائل می‌شوند. در حقیقت پیشی گرفتن نگرش مثبت به موسیقی رپ در میان نوجوانان ایرانی و پنداشتن این موسیقی به مثابه نهادی آموزنده برای شنوندگانش، نه فقط مربوط به ماهیت خاص موسیقی، بلکه تا حدود زیادی از جهت محدودیت یا انسداد مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی - اجتماعی برای نوجوانان ایرانی است. بسیاری از مخاطبان این موسیقی به جهت فقدان شور و نشاط اجتماعی و عدم امکان مشارکت فرهنگی در گروه‌های شناسنامه‌دار قانونی جذب این موسیقی انتقاد می‌شوند.

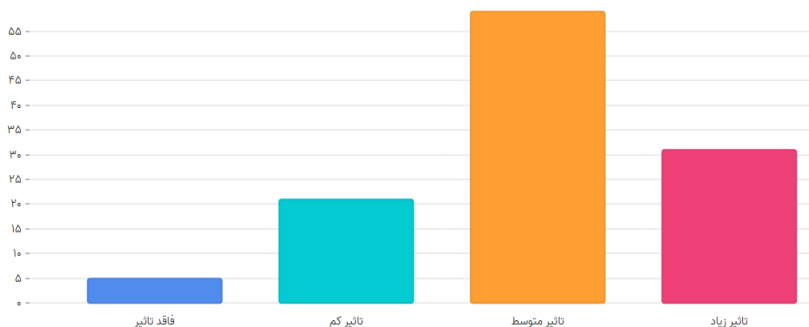
۲-۲. تأثیر رپ بر خشونت: محققان معتقدند که گوش دادن به موسیقی غمگین یا شاد می‌تواند خلق و خوی متفاوتی در افراد ایجاد (۲۲)، در این راستا برخی تحقیقات نیز نشان داده است که ژانرهای مختلف موسیقی می‌توانند تأثیر مثبتی در کاهش استرس تا بهبود کیفیت خواب داشته باشند (۲۳). بر مبنای همین ایده است که برخی معتقدند برخی از انواع موسیقی رپ و متاب در شرایط مناسب می‌تواند نقش مؤثری در کاهش خشونت در میان نوجوانان ایفا کند (۲۴). با وجود

که اشعار خشونت‌آمیز زمانی که در قالب رپ توصیف می‌شوند بیشتر تهدیدکننده و خطرناک هستند تا اینکه در ژانر دیگری بیان شوند (۲۹). با این حال برخلاف جریان غالب مطالعات جرم‌شناختی در خصوص رپ و جرم، این فرض دور از انتظار نیست که رابطه جرم و رپ رابطه همبستگی نه علی معلولی باشد و صرفاً افرادی که از قبل مستعد خشونت هستند، به سمت موسیقی خشن کشیده شوند، اما این بدان معنا نیست که همه کسانی که از آن موسیقی لذت می‌برند خشن می‌شوند (۲۲).

در تحقیق حاضر تأثیر موسیقی رپ بر خشونت در دو بعد خشونت بیانی و خشونت رفتاری مورد توجه قرار گرفت؛ در خصوص تأثیر رپ بر خشونت بیانی ۴۸ درصد نظر بر تأثیر نسبی و ۲۷ درصد نظر بر تأثیر زیاد این موسیقی داشته‌اند، لذا مجموعاً از نظر ۷۵ درصد مخاطبان نوجوان موسیقی رپ، این موسیقی تأثیر قابل توجهی بر خلیقات و ادبیات مستمعین دارد (نمودار ۸).

بیشتر از نماهنگ‌های دیگر خشونت و فعالیت مجرمانه به تصویر کشیده شده است (۳۰).

مجرمان مرد ۱۲ تا ۱۷ ساله در مورد الگوهای گوش‌دادن به موسیقی و تأثیر درک‌شده گوش‌دادن بر روی خیالات و رفتار توهین‌آمیز آن‌ها مورد سؤال قرار گرفتند. موسیقی رپ انتخاب غالب در تمام پروفایل‌های شرکت‌کننده بود (۲۸). مقاله دیگری که در سال ۲۰۰۳ در طی پنج آزمایش با ۷۵ دختر و ۷۰ دانشجوی پسر، نشان داده شد که کسانی که یک آهنگ خشن را شنیده بودند، نسبت به افرادی که یک آهنگ بدون خشونت را شنیده بودند، از همان هنرمند و سبک، احساس خصومت بیشتری داشتند (۲۲). این یافته‌های پژوهشی توسط متصدیان دستگاه عدالت کیفری و پلیس نیز تأیید می‌شود. به عنوان نمونه رییس انجمن ملی روسای پلیس آمریکا (NACP) معتقد است که افزایش تنش‌ها و خشونت‌های نژادی را می‌توان به ترویج رفتارهای انحرافی و جامعه‌پرستانه در موسیقی رپ نسبت داد؛ آن‌ها همچنین این نگرانی را دارند که اشعار و صداها تند موسیقی رپ نسبت به افسران پلیس در اذهان مخاطبان خصومت ایجاد می‌کنند. قابل انکار نیست

نمودار ۸: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر خشونت بیانی

۳۷ درصد آن را مؤثر دانسته و ۸ درصد نیز این موضوع را بسیار مؤثر و پررنگ تلقی می‌کنند (نمودار ۹).

همچنین در خصوص اینکه رپ به چه مقدار در افزایش خشونت رفتاری مخاطبان تأثیرگذار است، ۱۱ درصد قائل به عدم تأثیر بوده و ۴۰ درصد آن را کم‌تأثیر می‌دانند. در مقابل

نمودار ۹: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر خشونت رفتاری

با همه تأثیری که موسیقی رپ به اذعان مستمعین نوجوان آن بر خشونت دارد، در سیاست جنایی تقنینی ایران، به این موضوع توجهی نشده است و در هیچ کدام از قوانین مرتبط به جرم‌انگاری و مجازات عرضه موسیقی رپ خشونت‌آمیز به نوجوانان پرداخته نشده است. ممکن است تصور شود عدم جرم‌انگاری موضوع از جهت دشواری‌های اجرایی و فقدان سازوکارهای عملی برای تعقیب بزهکاران می‌باشد، لکن غفلت از مخاطرات موسیقی رپ در نظام حقوقی ایران در حالی است که مطابق قانون حمایت از اطفال و نوجوانان قانونگذار عرضه محتوای مستهجن و مبتذل به نوجوانان در فضای مجازی و یا عرضه دخانیات به نوجوانان را جرم‌انگاری نموده است و مجازات‌هایی هرچند خفیف برای آن در نظر گرفته است. در این خصوص بند ۶ ماده ۱۰ ماده مقرر می‌دارد: در دسترس قراردادن یا ارائه محتوا یا اثر مستهجن یا مبتذل به طفل یا نوجوان به یک یا چند مجازات درجه هشت قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود. در خصوص عرضه دخانیات ماده ۱۶ مقرر می‌دارد: در اختیار قراردادن یا فروش مواد دخانی به اطفال و نوجوانان یا به واسطه آنان، موجب ضبط مواد دخانی کشف‌شده و محکومیت مرتکب به جزای نقدی درجه هشت قانون مجازات اسلامی می‌شود. بنابراین این غفلت بیش از هر علت دیگری معلول کم‌توجهی مقنن به مخاطرات موسیقی رپ یا عدم باور به تأثیر موسیقی رپ در بازتولید خشونت تا این سطح است.

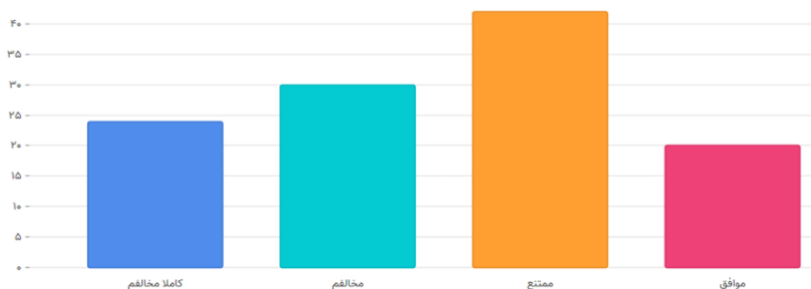
۲-۳. تأثیر رپ بر مصرف مواد مخدر: در میان ژانرهای مختلف بیشترین ارجاعات به مواد مخدر در موسیقی رپ است (۳۱). موسیقی رپ اغلب استفاده از مواد مخدر را پرزرق و برق می‌کند؛ بنا بر یک پژوهش آماری نوین در ایالات متحده، بیش از ۵۰ درصد آهنگ‌های رپ حاوی مضامین تحریک به استفاده یا ساخت مواد مخدر است (۳۱). تحقیقات متعددی نیز وجود دارد که برخی از پیام‌های رسانه‌ای رپ تمایل به افزایش مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان را دارند (۳۲-۳۳). تقریباً دوسوم آهنگ‌های رپ در مقایسه با تقریباً یک‌دهم آهنگ‌های سایر ژانرها، به مواد مخدر غیر قانونی اشاره کردند (۳۴). با گذر زمان این وضعیت رو به بدتر شدن است؛ محققان دریافته‌اند که در دهه‌های اخیر آهنگ‌های رپی که اشاره مستقیم به مصرف مواد مخدر دارند، افزایش یافته است (۳۵). همچنین نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد که در اوایل دهه ۸۰، ۱۱ درصد از ۴۰ آهنگ محبوب رپ حاوی اشعاری درباره مواد مخدر بود. در اواخر دهه ۸۰ این رقم به ۱۹ درصد افزایش یافت، زیرا در سال ۱۹۹۳، ۷۰ درصد از موسیقی رپ حاوی اشعاری درباره موسیقی رپ بود. امروزه حدود ۸۵ درصد از محبوب‌ترین آهنگ‌های رپ حاوی اشعاری درباره مواد مخدر است (۲۷).

طبق رهیافت‌های مقاله‌ای با عنوان «مواد مخدر و خشونت در موسیقی و تأثیر آن بر فرهنگ»، از زمانی که رپرها برای اولین بار شروع به تمجید از سوءمصرف زاناکس کردند، افزایش قابل

کوکابین یا کراک (۱۷ درصد) بوده و با افزایش مصرف موسیقی رپ افزایش ۷۲ درصدی مصرف مواد مخدر رخ داده است.

در خصوص تأثیر رپ بر مصرف روان‌گردان‌ها و مسکرات نیز ۲۰ درصد افراد با رابطه علی و معلولی‌شان کاملاً مخالف بوده و ۲۵ درصد آن‌ها صرفاً مخالفت کرده‌اند. ۳۵ درصد در این خصوص نظر ممتنع قائل شده‌اند و در نهایت نیز ۱۷ درصد آن‌ها نسبت به این رابطه علی و معلولی نظر موافق داده‌اند، لذا برخلاف سبک و سیاق و دیدگاه منتقدان نسبت به این موسیقی افراد، جنبه‌های خطرناک که در بعضی از ژانرهای رپ نمایش داده می‌شوند را در زندگی واقعی خود بی‌اثر می‌دانند و صرفاً به عنوان یک شنونده رپ به آن نگاه می‌کنند (نمودار ۱۰).

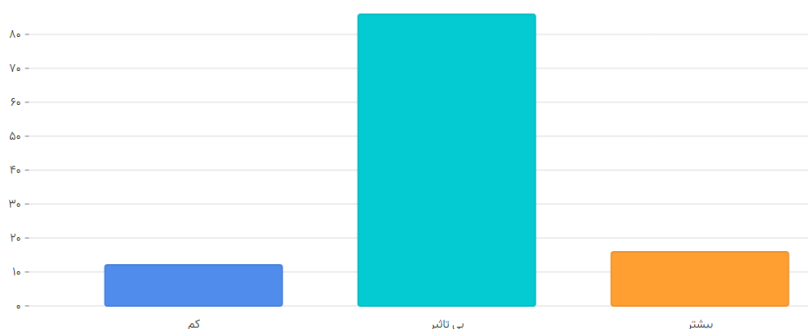
توجهی در استفاده از این ماده شیمیایی خاص در بین نوجوانان و نوجوانان مشاهده شد (۱۱)، تا آنجا که گزارش شد که در سال ۲۰۱۷، ۸ درصد از نوجوانان در سراسر امریکا صرفاً به دلیل تأثیر فرهنگ عامه و موسیقی که به آن گوش می‌دادند، به مصرف داروهای آرام‌بخش اعتراف کردند (۳۶). رهیافت‌های یک پژوهش در خصوص ۲۵ آهنگ معروف رپ از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۸ که ارجاعاتی به الکل و مواد مخدر دارد، نشان می‌دهد بعد از یک ساعت گوش‌دادن به این موسیقی، ۷۲ درصد به مصرف مواد مخدر و ۶۳ درصد به مصرف الکل منتج شده است. در همین راستا در پژوهشی جامع (۳۱) ابعاد جدیدی از موضوع مورد بررسی قرار داده است، از نتایج این پژوهش که با بررسی ۲۵ موزیک برتر رپ بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۸ صورت گرفته، می‌توان اشاره کرد که در این موزیک‌ها ارجاعات به مواد مخدر از جمله ماری‌جوآنا (۳۸ درصد)،

نمودار ۱۰: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر مصرف مواد مخدر

قائل بوده و از افزایش تمایلشان به مصرف دخانیات سخن گفته‌اند. ۷۰ درصد این جامعه آماری این رابطه علی و معلولی را تکذیب کرده و آن را بی‌تأثیر شمارده‌اند، لذا می‌توان به عدم وجود چنین رابطه‌ای اشاره کرد، چه‌بسا افرادی که معتقدند رپ باعث افزایش مصرف دخانیاتشان می‌شود از قبل نیز چنین عادت‌ی داشته‌اند (نمودار ۱۱).

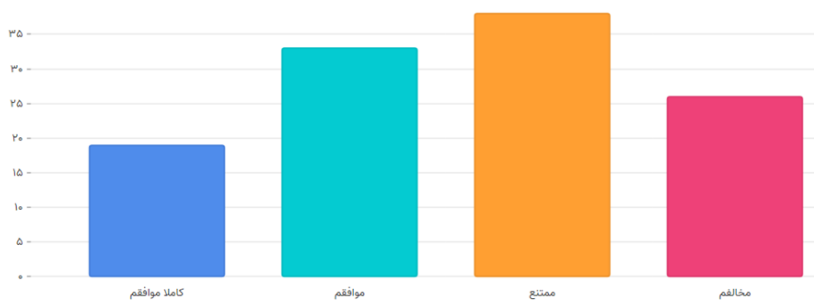
برخلاف مواد مخدر، یافته‌های پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که موسیقی رپ عامل مهمی در القای دخانیات نیست (۳۷). همسو با این تحقیقات داده‌های مطالعه حاضر هم نشان می‌دهد ۹ درصد افراد معتقدند هنگام گوش‌دادن به موسیقی رپ تمایلشان به مصرف سیگار و دخانیات کم است و در مقابل نیز ۱۳ درصدشان رابطه علی و معلولی بین این دو موضوع

نمودار ۱۱: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر مصرف دخانیات

نگران‌کننده است، بلکه اغلب این آهنگ‌ها استفاده از مواد افیونی را در حین انجام فعالیت‌های پرخطر مانند رابطه جنسی محافظت نشده یا سرعت غیر مجاز تبلیغ می‌کنند (۴۱). یک مطالعه که شامل ۸۵ راننده بود، نوجوانان را به شش سفر ۴۰ دقیقه‌ای فرستاد دو تا از سفرها با موسیقی انتخابی خودشان بود. دو تا از آن‌ها با موسیقی پس‌زمینه که برای افزایش ایمنی طراحی شده‌اند: راک نرم، جاز سبک و دو تا از آن‌ها بدون موسیقی. زمانی که آن‌ها به موسیقی مورد علاقه خود گوش می‌دادند، ۹۸ درصد به طور متوسط سه «رفتار ناقص رانندگی» را از خود نشان دادند - مانند رانندگی بدون رعایت فاصله با ماشین جلو یا تغییر مسیر با بی‌احتیاطی - در حداقل یک سفر و حداقل به یک سوم آن‌ها هم باید اخطار عدم تصادف داده می‌شد. وقتی هیچ موسیقی پخش نمی‌شد، ۹۲ درصد خطا داشتند. هنگامی که موسیقی جایگزین پخش شد، اشتباهات تا ۲۰ درصد کاهش یافت (۴۲). یک مطالعه دیگر در بریتانیا نشان داد که رانندگانی که به موسیقی هیپ‌هاپ گوش می‌دهند، بیشتر در معرض خطر تصادف هستند (۴۰). مطالعه حاضر نیز تأثیر موسیقی رپ بر رانندگی را اثبات نموده است، مطابق نظرسنجی صورت‌گرفته ۱۵ درصد افراد با گسترش رفتارهای نامتعارف هنگام رانندگی کاملاً موافق بوده و ۲۸ درصد نیز اعلام موافقت نموده‌اند. ۳۱ درصد علم نظر ممتنع نموده‌اند و صرفاً ۲۲ درصد با این تأثیر مخالفت داشته‌اند (نمودار ۱۲).

۲-۴. تأثیر رپ بر نحوه رانندگی: سطح توجه رانندگان متأثر از عوامل مختلفی است که موسیقی یکی از مهم‌ترین آن‌هاست (۳۸). برخی تحقیقات کلیت موضوع، یعنی تأثیرگذاری موسیقی بر رانندگی را به اثبات رسانده‌اند (۳۹) و برخی مطالعات هم تأثیر موسیقی رپ بر رانندگی را مورد بررسی قرار داده‌اند. یک نظرسنجی که از ۲۰۰۰ جوان صورت گرفت نشان داد که تقریباً نیمی از رانندگان اذعان داشتند که موسیقی رپ خلق و خوی آن‌ها را در حین رانندگی را تغییر داده است. تغییر رانندگی در نتیجه استماع موسیقی رپ به حدی مسلم است که برخی بیان داشته‌اند که همه ما رانندگانی را می‌شناسیم که موسیقی رپ با صدای بلند و تند پخش می‌کنند که در آن می‌توان لرزش زمین را قبل از رسیدن آن‌ها شنید. موضوع جالب توجه در این خصوص، جنسیت افرادی است که متأثر از موسیقی رپ رانندگی می‌کنند؛ بنا بر برخی پژوهش‌ها مردان جوان بیش از دیگران در حین رانندگی رپ گوش می‌دهند و رانندگی آن‌ها بیشتر از دیگران از این موسیقی تأثیر می‌پذیرد. در این خصوص برخی بیان داشته‌اند اگر در ماشین به موسیقی رپ گوش می‌دهید، به احتمال زیاد جوان و مرد هستید و متأسفانه این گروه هدفی است که کمتر به توصیه‌های ایمنی جاده گوش می‌دهند (۴۰). در هر حال نگرانی‌ها در خصوص موضوع رو به افزایش است و روز به روز محققان بیشتری به این باور می‌رسند که این فقط مصرف مواد مخدر نیست که

نمودار ۱۲: نظر مخاطبان در خصوص تأثیر رپ بر نحوه رانندگی

جسم باید از مصرف مواد مسموم اجتناب کرد، عاقلانه است که برای سلامت روح و روان، ورودی‌های فکر نیز کنترل شود، لکن با توجه به اینکه بسترهای انتشار این موسیقی کنترل‌پذیر نیستند و امروز هر جوان مستعد با کمترین امکانات می‌تواند وارد این سبک موسیقیایی شود و در مدتی کوتاه به عنوان یک رپر شناخته شود و به انتشار گسترده موسیقی در فضای مجازی بپردازد، باید در سیاست‌های مقابله‌ای با این پدیده به صورت سنجیده عمل کرد، چه آنکه اکتفا به سیاست‌های ممنوعیتی - سرکوبی علاوه بر اینکه نوجوانان را که به اقتضای سن خود کنجکاو و ماجراجو هستند، به موضوع رپ حریص‌تر می‌کند، علاوه بر این چنین رویکردی به رپرها نیز کمک می‌کند تا در اذهان مخاطبان خود خاص‌تر و جذاب‌تر به نظر برسند و آن‌ها را بی‌هیچ تبلیغی مشهورتر می‌کند. در عین حال چنین رویکردی با زیرزمینی کردن موسیقی رپ، کنترل محتوای آن را دشوارتر نیز می‌نماید.

با اثبات دشواری پیشگیری از انتشار محتوای نامناسب در موسیقی رپ و نفی سیاست سرکوبی تنها گزینه موجود اتکا به سیاست‌های «کاهش آسیب» است که بعضاً در خصوص کنترل مصرف مواد مخدر نیز کارنامه موفق‌تری نسبت به دیگر روش‌ها داشته است. به این ترتیب که در درجه اول تلاش شود تا قدر ممکن ذائقه نوجوانان به این موسیقی عادت نگیرد؛ این موضوع به شیوه‌های مختلفی می‌تواند عملی شود، لکن همراه‌شدن خانواده در اتومبیل یا منزل با دیگر سبک‌های موسیقی نوجوان پسند که محتوای مناسب‌تری دارند، می‌تواند در کنترل ذائقه مخاطب نوجوان نقش برجسته‌ای داشته باشد

با همه تأثیری که موسیقی رپ بر نحوه رانندگی می‌گذارد، در نظام حقوقی ایران این موضوع مورد توجه قرار نگرفته است. این در حالی است که مقنن در تبصره ۱ ماده ۲۹ قانون هوای پاک رانندگانی را که آلودگی صوتی ایجاد نمایند، به مجازات جزای نقدی محکوم نموده است. اهتمام مقنن به مزاحمت‌هایی که در نتیجه آلودگی صوتی ایجاد می‌شود و غفلت از خطرات جانی و مالی که در نتیجه گوش‌دادن موسیقی رپ برای راننده و سایر شهروندان ایجاد می‌شود، فاقد توجیه منطقی است.

نتیجه‌گیری

یکی از تأثیرگذارترین پدیده‌ها بر روح و روان آدمی موسیقی است. در این میان از یکسو اثرگذاری انواع خاصی از موسیقی مانند موسیقی رپ به جهت ریتم و قالب منحصر به فرد آن از دیگر موسیقی‌ها بیشتر است و از سوی دیگر اثرپذیری برخی گروه‌های سنی و فرهنگی نظیر نسل شبکه یا دیجیتال نیتوها از این موسیقی شدیدتر است. به طور مشخص، رهیافت مطالعه حاضر که درصدد شناسایی تأثیرات مثبت و منفی این موسیقی بر دیجیتال نیتوها بود، آن است که هرچند موسیقی رپ بسته به محتوای آن ممکن است بر اندیشه‌ورزی مخاطبان نوجوان تأثیر مثبتی داشته باشد و ضمن آگاه‌سازی آن‌ها از مسائل و معضلات اجتماعی، تفکر نقادانه ایشان را افزایش دهد، لکن آثار منفی این موسیقی بر خلیات و رفتار نوجوانان بالاست و به اذعان ایشان در خشونت، مصرف مخدر و رانندگی آن‌ها اثر نامطلوب دارد. از این روی همانطور که برای سلامت

و در درجه دوم در میان نوجوانان گرفتار به موسیقی رپ علاوه بر کاربست کلیه اقدامات مؤثر در کاهش اعتیاد ایشان به این سبک موسیقایی نظیر ورزش و سرگرمی‌های مفید و... آثار رپی که دارای محتوای مناسب‌تری هستند، در دسترس آنها قرار داده شود. در هر حال تشریح جزئیات سیاست کاهش آسیب در خصوص موسیقی رپ از حوصله این نوشتار خارج است و به عنوان موضوعی درخور پژوهش برای پژوهشگران علاقمند پیشنهاد می‌گردد.

مشارکت نویسندگان

احسان سلیمی قلعه‌ئی: ارائه ایده و نگارش مقاله.
 نازنین آشتاب: جمع‌آوری داده‌ها و گردآوری منابع.
 آرتین جهانشاهی: نظارت و راهنمایی بر مقاله.
 نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

References

1. Welch G. Singing as communication. Edited by Miell D, MacDonald R, Hargreaves D. Musical Communication. New York: Oxford University Press; 2005. p.239-259.
2. Capers B. Crime Music. Ohio State Journal of Criminal Law. 2010; 7(1): 749-770.
3. Murphy T. Mississippi GOP Senate candidate blames hip-hop for gun violence. Mother Jones. 2014. Available at: <https://www.motherjones.com/politics/2014/01/chris-mcdaniel-mississippi-hip-hop-gunviolence-audio/>. Accessed August 16, 2023.
4. Haji deh abadi MA, Salimi E. Publicity of Crime in the Cyberspace: From Etiology to response in the paradigm of Restorative Justice. Tehran: Mizan Publication; 2018. [Persian]
5. Aghaei DS. Using Cultural Criminology in Analysis Minor and Juvenile Delinquency by Relay on Carnival, Adrenaline and Second Life Concepts. Journal of Criminal Law and Criminology. 2018; 6(11): 191-214. [Persian]
6. Alikhah F. Perception of Rap Music. Sociological Cultural Studies. 2013; 4(1): 89-111. [Persian]
7. Samim R, Kia H. Analysis of the Formation of Audience in Farsi Rap (Rap-e-Farsi). Cultural Studies & Communication. 2017; 12(45): 129-148. [Persian]
8. Samim R, Ghasemi V. A Survey on the Relationship between Popular Music Consumption and Aggression among Students Case Study: Students of University of Isfahan. Journal of Iranian Cultural Research. 2010; 2(4): 243-262. [Persian]
9. Kosari M, Molaeii MM. Typology of Discourses in Iranian-Persian Rap Music. Cultural Studies & Communication. 2012; 8(29): 91-116. [Persian]
10. Herd D. Changing images of violence in Rap music lyrics: 1979-1997. Journal of Public Health Policy. 2009; 30(4): 395-406.
11. Richardson J, Scott K. Rap Music and Its Violent Progeny: America's Culture of Violence in Context. The Journal of Negro Education. 2002; 71(3): 175-192.
12. Gourdine RM, Lemmons B. Perceptions of Misogyny in Hip Hop and Rap: What Do the Youths Think? Journal of Human Behavior in the Social Environment. 2011; 21(1): 57-72.
13. Tropeano E. Does rap or rock music provoke violent behavior? 2006. Westcollections.wcsu.edu. <https://www.westcollections.wcsu.edu/handle/20.500.12945/3041>. Accessed August 29, 2023.
14. Kleinberg B, McFarlane P. Violent music vs violence and music: Drill rap and violent crime in London: arXiv.org; 2020. Available at: <http://www.arxiv.org/abs/2004.04598>.
15. The Oxford English Dictionary. Oxford: Clarendon Press; 1989.
16. Cohen D. The role of Rap/Hip Hop music in the meaning and maintenance of identity in South African youth. MA Dissertation. Kimberley, South Africa: The University of the Witwatersrand; 2008.
17. Level R. The 4 Main Types of Content For Writing Raps. Smart Rapper. 2018. Available at: <https://www.smartrapper.com/the-4-main-types-of-content-for-writing-raps/>. Accessed August 10, 2023.
18. Powell CT. Rap Music: An Education with a Beat from the Street. The Journal of Negro Education. 1991; 60(3): 245-259.
19. Porterfield K. A Critical Approach to Rap Music. Senior Honors Theses. Virginia: Liberty University Dissertation; 2017
20. Kruse AJ. Toward hip-hop pedagogies for music education. International Journal of Music Education. 2014; 34(2): 247-260.
21. Chang J. Can't stop won't stop: A history of the hip-hop generation. New York: St. Martin's Press; 2005.
22. Avramova N. The dark side of music: Using sound in torture. CNN Health. 2019. Available at: <https://www.cnn.com/2019/02/08/health/music-in-torture-intl/index.html>. Accessed August 9, 2023.
23. Gomes Arrulo T, Doumas M, Papageorgiou KA. Beneath the surface: The influence of music and the dark triad traits on stress and performance. Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues. 2021; 42: 3076-3090.
24. Evans Pim J. Preventing violence through hip hop: An evolutionary perspective. Journal of Peace Education. 2018; 15(3): 325-344.
25. Travis R, Bowman S. Ethnic identity, self-esteem and variability in perceptions of rap music's empowering and risky influences. Journal of Youth Studies. 2012; 15(4): 455-478.
26. Johnson J, Adams M, Ashburn L, Reed W. Differential gender effects on African American adolescents' acceptance of teen dating violence. Sex Roles. 1995; 33: 597-605.
27. Boucher M. Drugs and Violence in Music. ArcGIS StoryMaps. 2020. Available at: <https://www.storymaps.com/>

- ps.arcgis.com/stories/a9e3b09ff7174e2d8aef59794fdfe0f1. Accessed August 20, 2023.
28. Gardstrom SC. Music Exposure and Criminal Behavior: Perceptions of Juvenile Offenders. *Journal of Music Therapy*. 1999; 36(3): 207-221.
29. Fried B. Bad rap for rap: Bias in reactions to music lyrics. *Journal of Applied Social Psychology*. 1996; 26(23): 2135-2146.
30. DuRant H, Rich S, Emans S, Rose E, Woods E. Violence and Weapon Carrying in Music Videos. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*. 1997; 151(5): 443-448.
31. Stickle B. A High Note: Drug Misuse in Popular Rap Music. *Substance Use & Misuse*. 2021; 56(10): 1-9.
32. Herd D. Changes in drug use prevalence in rap music songs, 1979-1997. *Addiction Research & Theory*. 2008; 16(2): 167-180.
33. Clark T. The us drug epidemic is an ongoing crisis & hiphop is one of its many victims. 2022. Available at: <https://www.hiphopdx.com/editorials/id.4745/title.drugs-hip-hop-2021>.
34. Chen MJ, Miller BA, Grube JW, Waiters ED. Music, Substance Use and Aggression. *Journal of Studies on Alcohol*. 2006; 67(3): 373-381.
35. Drew A. Consuming Rap: An Examination of Exposure to Substance Use Lyrics, Lived Experiences and Attitudes Toward Substance Use. MA Dissertation. Tennessee: Vanderbilt University; 2020.
36. Why Rappers Promote Drug Use. *Evoke Wellness FL*. 2020. Available at: <https://www.evokewellnessfl.com/blog/why-rappers-promote-drug-use/>. Accessed August 10, 2023.
37. Harakeh Z, Bogt T. The Effect of Rap/Hip-Hop Music on Young Adult Smoking: An Experimental Study. *Substance Use & Misuse*. 2018; 53(11): 1819-1825.
38. Zaik M, Ruzek M. Effects of Music on Driver Behavior. *Wseas Transactions on Acoustics and Music*. 2020; 7: 12-21.
39. Wiesenthal L, Hennessy A, Totten B. The influence of music on mild driver aggression. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*. 2003; 6(2): 125-134.
40. Watkins G. Study Says Rap Music Causes Car Crashes. *All Hip Hop*. 2009. Available at: <https://www.allhiphop.com/news/study-says-rap-music-causes-car-crashes>. Accessed August 20, 2023.
41. Wright L, Ball T, Kambour K, Machado L, Defrancesco T, Hamilton C, et al. Music and substance use: A meta-analytic review. *Journal of Ethnicity in Substance Abuse*. 2018; 19(2): 208-237.
42. Gardner T. Teenagers who listen to rap or rock music as they drive "at higher risk of being involved in crash". *Mail Online*. 2013. Available at: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-2402152/amp/Teenagers-listen-rap-rock-music-drive-higher-risk-involved-crash.html>. Accessed August 15, 2023.